

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

9 januari 2002

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

SAMENSTELLING DELEGATIE VOOR OVERLEG BELANGENCONFLICT RECHTERLIJKE
INRICHTING

DECRETEN EINDTERMEN SECUNDAIR ONDERWIJS

DECREET BEKRACHTIGING BESLUIT ONTWIKKELINGSDOELEN BUITENGEWOON BASIS-
ONDERWIJS

DECREET WIJZIGING WET OP HET NATUURBEHOUD

Inhoud

Nr. 21

Woensdag 9 januari 2002
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Ontwerpen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstel van decreet	
Indiening	1
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	
Indiening en verwijzing	1
Verslagen	
Indiening	2
Mededeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	
Indiening	2
Mededelingen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MINA-raad)	
Indiening	2
Mededeling van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	
Indiening	3
Mededeling van de Vereniging van de Vlaamse Provincies	
Indiening	3
Jaarverslag	
Indiening	3
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	3
Kennisgevingen van het Arbitragehof	
Indiening	3
Samenstelling van commissies en een subcommissie	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	3
Belangenconflict inzake het wetsontwerp tot wijziging van artikel 86bis van het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting	
Samenstelling van de delegatie voor overleg	3

Ontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs – 535 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	4
Sprekers : de heer Kris Van Dijck, verslaggever en minister Marleen Vanderpoorten	
Artikelsgewijze bespreking	5
Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen van de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs – 536 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 4	
Algemene bespreking	11
Sprekers : de heer Kris Van Dijck, verslaggever en minister Marleen Vanderpoorten	
Artikelsgewijze bespreking	12
Ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 april 2001 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 8 – 832 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	13
Spreker : de heer Kris Van Dijck, verslaggever	
Artikelsgewijze bespreking	14
Voorstel van decreet van de heren Jan Loones en Jacky Maes, mevrouw Veerle Declercq en de heren Didier Ramoudt en Gilbert Vanleenhove houdende wijziging van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud – 810 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	15
Spreker : de heer Jan Loones	
Artikelsgewijze bespreking	15
Regeling van de werkzaamheden	16

VOORZITTER : De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

- Gilbert Vanleenhove : gezondheidsredenen ;
- Jacques Timmermans : buitenslands ;
- Chokri Mahassine : ambtsverplichtingen ;
- Mark Van der Poorten : familieverbindingen.

ONTWERPEN VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende wijziging van het wetboek der registratie- hypotheek- en griffierechten
– 963 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.
- Ontwerp van decreet betreffende de wijziging aan het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, wat de invoering van de euro betreft
– 965 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.
- Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van het

decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996
– 968 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.

VOORSTEL VAN DECREET**Indiening**

De voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingediend :

- Voorstel van decreet van mevrouw Isabel Vertriest en de heren Patrick Lachaert, Jacky Maes en Jos Bex houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 inzake het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet en van het mestdecreet van 23 januari 1991 – 967 (2001-2002) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN (SERV)**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : Het volgende advies van de SERV werd ingediend :

- Advies van de SERV over het voorstel van decreet van de heer Chokri Mahassine c.s. houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt
– 653 (2000-2001) – Nr. 2.
Verwezen naar de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme.

VERSLAGEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heer Kris Van Dijck over het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen van de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs
– 536(2001-2002) – Nr. 4.
- Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heer Kris Van Dijck op het ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 april 2001 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 8
– 832 (2001-2002) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken uitgebracht door de heer André Denys over de gedachtewisseling over de herstructurering van het Vlaamse advies- en overlegstelsel
– 961 (2001-2002) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie uitgebracht door de mevrouw Hilde Claes en de heer Jan Verfaille over het ontwerp mobiliteitsplan Vlaanderen
– 964 (2001-2002) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor de Vervolgingen uitgebracht door de heer Patrick Lachert over de vervolging ten laste van een Vlaams volksvertegenwoordiger
– 966 (2001-2002) – Nr. 1.

MEDEDELINGEN VAN HET MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP
Indiening

De voorzitter : De volgende mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werden ingediend :

- Beslissing van de Vlaamse Kijk- en Luisterraad voor Radio en Televisie van 27 november 2001 betreffende klacht van A. Van Laere tegen Kanaal 2 en VT4
(DOC 78/2001-2002) ;
- Advies d.d. 16 oktober 2001 van de Vlaamse Gezondheidsraad "Verkeer en Gezondheid"
(DOC 83/2001-2002) ;
- Advies d.d. 16 oktober 2001 van de Vlaamse Gezondheidsraad "Gezondheidsschadende effecten van milieufactoren"
(DOC 84/2001-2002) ;
- Advies d.d. 16 oktober 2001 van de Vlaamse Gezondheidsraad "De inhoud en organisatie van de geestelijke gezondheidszorg ten behoeve van de jeugd"
(DOC 85/2001-2002).

Deze mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELINGEN VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN (MINA-raad)
Indiening

De voorzitter : De volgende mededelingen van de MiNa-raad werden ingediend :

- Samenstelling en werking van de milieuadviesraden op het lokaal niveau in Vlaanderen : Advies van 5 juli 2001 over de samenstelling en de werking van de milieuadviesraden op het lokaal niveau in Vlaanderen ; Onderzoek naar de samenstelling en de werking van de gemeentelijke en provinciale milieuadviesraden ; Verslag studienamiddag van 4 mei 2001 over "inspraak in lokaal milieubeleid – een stand van zaken en een kans voor de toekomst"
(DOC 77/2001-2002) ;
- Advies van 20 december 2001 over het ontwerp Uitvoeringsplan Slib
(DOC 81/2001-2002) ;
- Advies van 20 december 2001 over het ontwerp van uitvoeringsbesluit inzake de openbare-

Voorzitter

dienstverplichting ter bevordering van elektriciteitsopwekking in kwalitatieve warmtekrachtinstallaties (DOC 82/2001-2002).

Deze mededelingen van de MiNa-raad liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN (SERV)
Indiening

De voorzitter : De volgende mededeling van de SERV werd ingediend :

- Algemene beschouwingen van de SERV over de geplande fiscale hervormingen (DOC 79/2001-2002).

Deze mededeling van de SERV ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE VERENIGING VAN DE VLAAMSE PROVINCIES
Indiening

De voorzitter : De volgende mededeling van de Vereniging van de Vlaamse Provincies werd ingediend :

- Naar zelfbewuste en bestuurskrachtige provinciale streekbesturen – Provinciale kerntaken - Congrestekst 1 december 2001 (DOC 86/2001-2002).

Deze mededeling van de Vereniging van de Vlaamse Provincies ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

JAARVERSLAG**Indiening**

De voorzitter : Het volgende jaarverslag werd ingediend :

- Jaarverslag 2000 van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-raad) (DOC 80/2001-2002).

Dit jaarverslag ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF
Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het arbitragehof liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Arrest nr. 159 van 19 december 2001 ;
 - Arrest nr. 160 van 19 december 2001 ;
 - Arrest nr. 161 van 19 december 2001 ;
 - Arrest nr. 162 van 19 december 2001.
-

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF
Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Rolnummers 2209 en 2294 (samengevoegde zaken) ;
 - Rolnummer 2286 ;
 - Rolnummers 2288, 2296 en 2297 (samengevoegde zaken).
-

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES EN EEN SUBCOMMISSIE

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter : Voor de VU&ID-fractie zijn :

- in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden de heer Johan Sauwens als vast lid vervangen door de heer Etienne Van Vaerenbergh en de heer Etienne Van Vaerenbergh als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Jan Roegiers ;
- in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting de heer Chris Vandebroeke als vast lid vervangen door de heer Etienne Van Vaerenbergh ;
- in de Subcommissie voor Financiën en Begroting de heer Chris Vandebroeke vervangen door de heer Etienne Van Vaerenbergh.

BELANGENCONFLICT inzake het wetsontwerp tot wijziging van artikel 86bis van het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting

Samenstelling van de delegatie voor overleg

De voorzitter : Dames en heren, op 12 december 2001 hebben wij een belangenconflict ingesteld inzake het wetsontwerp tot wijziging van artikel 86bis van het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, dat bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers is ingediend.

Het uitgebreid Bureau heeft op 7 januari 2002 beslist aan de plenaire vergadering voor te stellen de delegatie voor het overleg met de Kamer van Volksvertegenwoordigers samen te stellen uit de voorzitter van het Vlaams Parlement en de heren Ludwig Caluwé, Patrick Lachaert, Joris Van Hautthem, Leo Peeters, Eloi Glorieux en Etienne Van Vaerenbergh.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

ONTWERP VAN DECREET betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs – 535 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs, waarvan het opschrift door de commissie werd gewijzigd als volgt : ontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs.

Ik stel voor dit debat te voeren met gebruik van de interruptiemicrofoons.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Dijck, verslaggever, heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid behandelde het ontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs op 19 april en 6 december 2001.

Tijdens de vergadering van 19 april 2001 werd er een algemene bespreking gehouden over dit ontwerp en werd hierover een gedachtewisseling gehouden.

De minister lichtte toe dat ze in haar beleidsnota werk wil maken van dit zogenaamde themadecreet. Daarmee worden de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de basiscompetenties in het secundair onderwijs aangeduid. Dit ontwerp van decreet is een werk van lange adem geworden. Dat er zo lang en zo heftig over werd gepraat, bewijst dat velen zich betrokken partij voelen. De onderwijskoepels, het gemeenschapsonderwijs, de VLOR, de SERV, de onderwijsadministratie en de Onderwijsinspectie maakten opmerkingen en formuleerden bedenkingen vanuit hun bezorgdheid over de inhoud van dit ontwerp van decreet.

Dit ontwerp van decreet is fundamenteel en zal tot de basisteksten van de Vlaamse onderwijsregelgeving behoren. Door het omschrijven van begrippen zoals eindterm, ontwikkelingsdoel, specifieke eindterm en leerplan, wordt een aantal ijkpunten vastgelegd voor het secundair onderwijs. Het verankert

Van Dijck

begrippen die noodzakelijk zijn voor de kwaliteitsbewaking van het Vlaams secundair onderwijs. Het onderbouwt en kadert de decreten in verband met de eindtermen. Dit ontwerp van decreet had er eerst moeten zijn. Door het nu ter bespreking voor te leggen, zijn we een beetje te laat. De eindtermen voor de eerste graad van het secundair onderwijs zijn reeds verschillende jaren in voege.

Niettemin bleek de oorspronkelijke basistekst, na verdere gesprekken met de betrokken partijen zoals de onderwijsverstrekkers, de VLOR en de SERV, niet echt te voldoen. De tekst was blijkbaar niet evenwichtig genoeg om tegemoet te komen aan een aantal gerechtvaardigde vragen en bekommernissen. De minister kon de gemaakte opmerkingen onmogelijk naast zich neerleggen, vermits het haar bedoeling was om voor dit themadecreet een zo ruim mogelijk maatschappelijk draagvlak te scheppen. Enerzijds moest de tekst ingrijpend worden aangepast, maar anderzijds moest het ontwerp van decreet worden goedgekeurd om verder te kunnen werken aan de eindtermen. Na dit ontwerp van decreet behandelen we dan ook het ontwerp van decreet over de eindtermen van de tweede graad.

Op de vergadering van april werd ten gronde gediscussieerd over het principe van de eindtermen. Dat was en is nog steeds een discussie tussen believers en non-believers. Ook het procedureel debat werd aangezwengeld. De minister ontkende dat het voorliggend ontwerp van decreet de decretale regeling van de eindtermen zal hypothekeren. In principe had men het voorliggend ontwerp van decreet bij de start van de voorstelling van de eindtermen moeten opstellen. Het is dan ook belangrijk dat beide ontwerpen van decreet samen worden behandeld, maar het zou logisch zijn dat het themadecreet eerst wordt goedgekeurd.

Er was ook een debat over de noodzaak van de eindtermen. Mijns inziens was dat een surrealistisch debat omdat de trein van eindtermen en ontwikkelingsdoelen al tien jaar op de sporen staat.

Het debat werd afgerond op de vergadering van 6 december. Deze bespreking kan niet worden losgekoppeld van de gedachtewisseling van april. Dezelfde ideeën en bekommernissen werden er naar voren gebracht. Tijdens de plenaire bespreking moet daarvoor ook ruimte worden gemaakt. Dit ontwerp van decreet werd in de commissie ter

stemming voorgelegd en met 8 stemmen voor en 4 onthoudingen goedgekeurd. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik dank de verslaggever uitdrukkelijk voor zijn verslag : het was bondig maar bevatte toch de essentie.

Ook ik heb een moeilijke weg afgelegd. We hebben voortdurend besprekingen gevoerd met alle onderwijsactoren en met mensen uit de bedrijfswereld die betrokken partij zijn in het technisch en het beroepsonderwijs. We hebben voldoende tijd uitgetrokken, want het was van groot belang een goed evenwicht te vinden tussen de opmerkingen van de Raad van State en de werkbaarheid van het onderwijs.

De eindtermen zullen op een bepaald ogenblik moeten worden aangepast, want het onderwijs en het bedrijfsleven moeten op elkaar aansluiten. Wie kort op de bal wil spelen, kan geen immers einde-loze wegen bewandelen. Ik dank iedereen die steun heeft verleend aan het tot stand komen van dit ontwerp van decreet.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 2

Dit decreet is van toepassing op het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs. De Vlaamse regering kan de inrichtende machten die deelnemen aan een experiment inzake onderwijsorganisatie voor de duur van dit experiment en uitsluitend voor de bij het experiment betrokken structuuronderdelen uitsluiten van de bepalingen van dit decreet inzake specifieke eindtermen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK I

Totstandkoming

Artikel 3

§ 1. De eindtermen, de decretale specifieke eindtermen, de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs worden vastgelegd door het Vlaams Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Voor het onderwijs in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer, de niet-confessionele zedenleer, de eigen cultuur en religie en de cultuurbeschouwing worden geen eindtermen of ontwikkelingsdoelen bepaald.

De Vlaamse regering legt het besluit ten laatste één maand na de goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement.

De eindtermen, de decretale specifieke eindtermen en de ontwikkelingsdoelen hebben uitwerking vanaf de datum die het decreet aangeeft.

§ 2. De afgeleide specifieke eindtermen worden vastgelegd door de Vlaamse regering bij wijze van loutere bekrachtiging van een gezamenlijk en unaniem voorstel van de Vlaamse regering, de Raad van het Gemeenschapsonderwijs, de representatieve verenigingen van inrichtende machten die de betrokken opleidingen aanbieden en – voor de opleidingen waaraan een beroepsprofiel ten grond-

slag ligt – de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Indien het voorstel niet wordt gedaan binnen één jaar, te rekenen vanaf de bekrachtiging van de decretale specifieke eindtermen, worden de afgeleide specifieke eindtermen ontwikkeld door de Vlaamse regering.

De afgeleide specifieke eindtermen hebben uitwerking vanaf de datum die het besluit aangeeft.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Inhoud

AFDELING I

Eindtermen

Artikel 4

§ 1. De eindtermen zijn minimumdoelen die de overheid noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie in het gewoon secundair onderwijs. Met minimumdoelen wordt bedoeld : een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, bestemd voor die leerlingenpopulatie.

De eindtermen worden vastgelegd per graad en per onderwijsvorm.

In afwijking met hetgeen bepaald is in het vorige lid worden in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs afzonderlijk eindtermen vastgelegd voor de eerste twee jaren enerzijds en voor het derde jaar anderzijds.

Eindtermen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.

§ 2. Er worden vakgebonden eindtermen vastgelegd voor de basisvorming, zoals bepaald in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd.

Elke school heeft de maatschappelijke opdracht de vakgebonden eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden bij de leerlingen te be-

Voorzitter

reiken. Het bereiken van de eindtermen zal worden afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie.

De vakgebonden eindtermen met betrekking tot attitudes dienen door elke school bij de leerlingen te worden nagestreefd.

§ 3. Vakoverschrijdende eindtermen zijn minimumdoelen die niet specifiek behoren tot een vakgebied, maar onder meer door middel van meerdere vakken of onderwijsprojecten worden nagestreefd. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht de vakoverschrijdende eindtermen bij de leerlingen na te streven. De school toont aan dat ze met een eigen planning aan de vakoverschrijdende eindtermen werkt.

– *Aangenomen.*

AFDELING II**Ontwikkelingsdoelen****Artikel 5**

§ 1. Ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs zijn minimumdoelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie en die de school bij haar leerlingen moet nastreven.

Ontwikkelingsdoelen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.

§ 2. Vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen behoren niet tot een specifiek vakgebied, maar kunnen door middel van meerdere vakken of door onderwijsprojecten worden gerealiseerd. Er worden vakgebonden ontwikkelingsdoelen vastgelegd voor de basisvorming in het eerste leerjaar B, en in het beroepsvoorbereidend leerjaar, zoals bepaald in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd.

§ 3. Ontwikkelingsdoelen voor het voltijds buitengewoon secundair onderwijs zijn doelen op het vlak van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor zoveel mogelijk leerlingen van de leerlingenpopulatie. In samenspraak met het centrum voor leerlingenbege-

leiding en zo mogelijk in overleg met de ouders en eventueel andere betrokkenen, kiest de klassenraad de ontwikkelingsdoelen die aan individuele leerlingen of groepen worden aangeboden en uitdrukkelijk nagestreefd.

Ontwikkelingsdoelen worden bepaald per opleidingsvorm en/of type.

In de opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs gelden de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen van het overeenstemmende niveau van het gewoon secundair onderwijs respectievelijk als eindtermen, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen. Voor bepaalde andere opleidingsvormen of types kan de klassenraad de eindtermen en/of ontwikkelingsdoelen en/of specifieke eindtermen van het overeenstemmende niveau van het gewoon secundair onderwijs, van andere types van het buitengewoon secundair onderwijs, of van het gewoon of buitengewoon basisonderwijs overnemen als ontwikkelingsdoelen. In beide gevallen kan de klassenraad, rekening houdend met de kenmerken eigen aan de leerling, de gelijkwaardigheid beoordelen van prestaties in het betrokken type of de betrokken opleidingsvorm met de prestaties die door de eindtermen en/of ontwikkelingsdoelen en/of specifieke eindtermen van het overeenstemmende niveau van het buitengewoon secundair onderwijs worden vereist.

– *Aangenomen.*

AFDELING III**Specifieke eindtermen****Artikel 6**

Specifieke eindtermen zijn doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten en attitudes waarover een leerling van het voltijds secundair onderwijs beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren.

Specifieke eindtermen worden vastgelegd voor het tweede leerjaar van de derde graad van het ASO, BSO, KSO en TSO, voor het derde leerjaar van de derde graad BSO en voor het laatste leerjaar van de vierde graad BSO.

Voorzitter

De specifieke eindtermen worden verworven door middel van het specifieke gedeelte van een opleiding. Het specifieke gedeelte van de opleiding wordt gedefinieerd als het gedeelte dat niet behoort tot de basisvorming of tot het complementaire gedeelte, zoals gedefinieerd in titel IV van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het Onderwijs II, zoals gewijzigd.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

§ 1. De specifieke eindtermen worden ingedeeld in decretale specifieke eindtermen en afgeleide specifieke eindtermen.

§ 2. De decretale specifieke eindtermen worden ontwikkeld uit :

- 1° de taken die door een beroepsbeoefenaar worden uitgevoerd en de kwaliteitsnormen en beroepsvereisten die daarvoor gelden, geordend in beroepsprofielen ;
- 2° de kenmerkende onderdelen van een bepaald wetenschapsdomein.

De in het eerste lid, 1° bedoelde beroepsprofielen worden vastgelegd door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, op eigen initiatief of op vraag van de Vlaamse regering, in welk geval de profielen worden vastgelegd binnen een door de Vlaamse regering bepaalde termijn die niet korter is dan één jaar. Indien de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen binnen deze termijn geen profielen vastlegt, kan de Vlaamse regering de decretale specifieke eindtermen ontwikkelen op voorstel van de Dienst voor Onderwijsontwikkeling bij de Vlaamse Gemeenschap.

§ 3. Uit een welbepaalde decretale specifieke eindterm kunnen afgeleide specifieke eindtermen op herkenbare wijze en in concrete bewoordingen worden ontwikkeld, rekening houdend met de meest actuele stand van wetenschap, kunst en techniek. Zij verwoorden niet kennelijk een maatschappelijke keuze en hebben geen bepalende invloed op rechten en vrijheden.

– *Aangenomen.*

AFDELING IV

Leerplan en handelingsplan

Artikel 8

§ 1. Met de inachtneming van het door of krachtens het decreet bepaalde minimumlessenrooster en met inachtneming van de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen, beschikt elke inrichtende macht voor elk van haar instellingen over de vrijheid de lessenroosters en de leerplannen vast te stellen en kiest zij vrij haar pedagogische methodes.

§ 2. Met inachtneming van de ontwikkelingsdoelen wordt in het buitengewoon onderwijs voor één of meer leerlingen samen op basis van zijn (hun) opvoedings- en onderwijsbehoeften, een handelingsplan opgemaakt. Dit plan bevat voor een bepaalde periode de pedagogisch-didactische planning voor bedoelde leerling(en) en legt onder meer de keuze aan ontwikkelingsdoelen vast, die de klassenraad in opdracht van de inrichtende macht voor hem (hen) wil nastreven.

Het handelingsplan geeft in voorkomend geval weer hoe het multidisciplinair teamwerk wordt gepland en hoe de sociale, psychologische, orthopedagogische, medische en paramedische hulpverlening in het opvoedings- en onderwijsaanbod wordt geïntegreerd.

In voorkomend geval kunnen bepaalde eindtermen, ontwikkelingsdoelen, of specifieke eindtermen van het gewoon secundair onderwijs, van andere types van het buitengewoon secundair onderwijs of van het gewoon of buitengewoon basisonderwijs door een beslissing van de klassenraad in een handelingsplan worden opgenomen.

Het handelingsplan wordt opgemaakt door de klassenraad, in samenspraak met het centrum voor leerlingenbegeleiding en indien mogelijk met diegene die het ouderlijk gezag over de betrokken leerling uitoefent.

§ 3. De leerplannen bevatten desgewenst de doelen die de inrichtende macht uitdrukkelijk formuleert voor haar leerlingen vanuit het eigen opvoedingsproject in het algemeen of de eigen visie op het vak in het bijzonder. Wat het gewoon voltijds secundair onderwijs betreft, worden in de leerplannen opgenomen, op herkenbare wijze :

Voorzitter

- vakgebonden eindtermen en ontwikkelingsdoelen, voorzover ze bepaald zijn,
- de specifieke eindtermen, voorzover ze bepaald zijn.

Het leerplan moet voldoende ruimte laten voor de inbreng van scholen, leraren, lerarenteams of leerlingen.

§ 4. Met het oog op het waarborgen van het studiepeil keurt de Vlaamse regering de leerplannen goed, volgens de vooraf door haar bepaalde criteria. Deze verplichting geldt niet voor het onderrecht in een erkende godsdienst, een op die godsdienst berustende zedenleer of in de niet-confessionele zedenleer, of de cultuurbeschouwing.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III**Afwijkingsprocedure****Artikel 9**

§ 1. Wanneer een inrichtende macht oordeelt dat de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en/of de specifieke eindtermen onvoldoende ruimte laten voor haar eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of ermee onverzoenbaar zijn, dient zij bij de Vlaamse regering een aanvraag tot afwijking in. Deze aanvraag is slechts ontvankelijk indien precies wordt aangegeven waarom ontwikkelingsdoelen, eindtermen en/of specifieke eindtermen voor haar eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen onvoldoende ruimte laten, en/of waarom ze ermee onverzoenbaar zijn ; de inrichtende macht stelt in dezelfde aanvraag vervangende ontwikkelingsdoelen, eindtermen en/of specifieke eindtermen voor.

§ 2. De Vlaamse regering beoordeelt of de aanvraag ontvankelijk is en beslist, in voorkomend geval, of de vervangende eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of specifieke eindtermen in hun geheel gelijkwaardig zijn met die welke conform dit decreet werden vastgelegd en toelaten gelijkwaardige studiebewijzen en diploma's af te leveren.

De gelijkwaardigheid wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria :

- 1° het respect voor de fundamentele rechten en vrijheden ;
- 2° de vereiste inhoud : het onderwijsaanbod in de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs, voor het eerste leerjaar B en het beroepsvoorbereidend leerjaar, en het onderwijsaanbod in de eindtermen en specifieke eindtermen voor het gewoon secundair onderwijs omvat minstens inhouden voor de overeenstemmende vakken en attitudes.

Deze inhouden moeten enkel in hun geheel evenwaardig zijn met de inhouden waarvoor conform deze wet eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of specifieke eindtermen werden vastgelegd ;

- 3° de vervangende ontwikkelingsdoelen, eindtermen en specifieke eindtermen zijn geformuleerd in termen van wat van leerlingen verwacht kan worden ;
- 4° de vervangende ontwikkelingsdoelen en eindtermen slaan op kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes ;
- 5° de vervangende specifieke eindtermen slaan op, vaardigheden, specifieke kennis, inzichten en attitudes die de leerlingen moeten toelaten vervolgonderwijs aan te vatten en/of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren ;
- 6° de vervangende eindtermen, ontwikkelingsdoelen, en specifieke eindtermen zijn zo geformuleerd dat, nagegaan kan worden in welke mate de leerlingen deze verwerven of de scholen deze nastreven bij de leerlingen ;
- 7° aangegeven wordt welke eindtermen vakgebonden, vakoverschrijdend of attitudinaal zijn.

De Vlaamse regering wint voor de beoordeling van de ontvankelijkheid en van de gelijkwaardigheid, het gemotiveerd advies in van de onderwijsinspectie en van een commissie van deskundigen.

Voor de samenstelling van deze laatste commissie stelt de Vlaamse regering een lijst op van onafhankelijke deskundigen. Deze lijst geldt voor een periode van vier jaar. Indien de afwijkingsaanvraag betrekking heeft op specifieke eindtermen waarvoor de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen profielen heeft ingediend, zal de Vlaamse rege-

Voorzitter

ring de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen vragen een lid aan te duiden om deel uit te maken van de in het vorige lid bedoelde commissie van deskundigen.

De Vlaamse regering bepaalt de verdere regels van deze procedure, met dien verstande dat de aanvrager gehoord wordt.

§ 3. De inrichtende macht dient uiterlijk op 1 september van het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar waarin de ontwikkelingsdoelen, eindtermen en specifieke eindtermen zullen gelden, een afwijkingsaanvraag in. De Vlaamse regering beslist uiterlijk op 31 december van het voorafgaande schooljaar over de aanvraag.

De Vlaamse regering legt een besluit betreffende een afwijkingsaanvraag in verband met ontwikkelingsdoelen, eindtermen of decretale specifieke eindtermen binnen een termijn van zes maanden ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt, houdt het op rechtskracht te hebben.

§ 4. In afwijking op wat bepaald is in § 3, kan de inrichtende macht een afwijkingsaanvraag indienen binnen een termijn van 1 maand na de publicatie van een bekrachtigingsdecreet, indien deze publicatie gebeurt na 1 september van het schooljaar voorafgaand aan de inwerkingtreding.

In de gevallen, bedoeld in het vorige lid, is de inrichtende macht gebonden door de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen vanaf 1 september volgend op de publicatie van het decreet dat de gelijkwaardige eindtermen, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen erkent of op de beslissing van de Vlaamse regering dat de afwijkingsaanvraag afwijst.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV**Slotbepalingen****Artikel 10**

In artikel 5, § 1, 2°, eerste streepje van het decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie, de dienst

voor onderwijsontwikkeling en de pedagogische begeleidingsdiensten, vervangen bij het decreet van 24 juli 1996, wordt tussen de woorden "vakgebonden eindtermen" en de woorden "en ontwikkelingsdoelen", de zinsnede ", specifieke eindtermen" ingevoegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

In artikel 6quater van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd bij de decreten van 24 juli 1996, 15 juli 1997 en 1 december 1998, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid wordt de zinsnede "artikel 6, 6bis, 6ter en 24, § 2, 1°, 2°, 3°, 4°, 6°, 7°, 8°, 9° en 10°" vervangen door "het decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen en artikel 24, § 2, 1°, 2°, 3°, 4°, 6°, 7°, 8°, 9° en 10°" ;

2° in het vijfde lid wordt :

- tussen de woorden "ontwikkelingsdoelen" en "slechts" de zinsnede "of de specifieke eindtermen" gevoegd ;
- de zinsnede "voornoemde eindtermen of ontwikkelingsdoelen" vervangen door de zinsnede "voornoemde eindtermen, ontwikkelingsdoelen, of specifieke eindtermen".

– *Aangenomen.*

Artikel 12

In de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving worden de volgende artikelen, voor wat het voltijds en deeltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs betreft, opgeheven :

1° artikel 6, vervangen bij het decreet van 24 juli 1996 ;

2° artikel 6bis, ingevoegd bij het decreet van 24 juli 1996 en gewijzigd bij het decreet van 15 juli 1997 ;

Voorzitter

3° artikel 6ter, ingevoegd bij het decreet van 15 juli 1997.

– *Aangenomen.*

Artikel 13

De eindtermen en ontwikkelingsdoelen die van kracht zijn op het ogenblik van inwerkingtreding van dit decreet blijven na de inwerkingtreding van kracht.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van de eindtermen van de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs – 536 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen van de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Dijck, verslaggever, heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid behandelde het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen van de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs op 19 april, 3 mei en 6 december 2001.

Dit ontwerp van decreet is natuurlijk sterk gelieerd aan het voorgaande. In de commissie heeft de minister ons een stand van zaken gegeven van de eindtermen voor het secundair onderwijs. Voor de

eerste graad van het voltijds secundair onderwijs heeft de wettelijk voorziene procedure geleid tot het besluit van de Vlaamse regering van 20 juni 1996 'tot bepaling van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs' en tot het aansluitend bekrachtigingsdecreet van 24 juli 1996. De invoering van deze eindtermen en ontwikkelingsdoelen vond progressief plaats, dat wil zeggen per 1 september 1997 in het eerste jaar A en B en per 1 september 1998 in het tweede leerjaar van de eerste graad en het beroepsvoorbereidend leerjaar.

Dit ontwerp van decreet heeft betrekking op de eindtermen voor de tweede en de derde graad van de vier onderwijsvormen : algemeen, kunst-, technisch en beroepssecundair onderwijs. De Vlaamse regering heeft deze eindtermen bij besluit van 23 juni 2000 vastgelegd. Het gaat om alle leerjaren, gegroepeerd per graad, waarvoor een basisvorming is opgelegd, met uitzondering van het facultatieve derde leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs. Voor dat leerjaar, waarin voor het beroepsonderwijs het diploma van secundair onderwijs wordt toegekend, zijn afzonderlijke eindtermen momenteel in voorbereiding. Net zoals voor de eerste graad zijn er ook eindtermen ontwikkeld voor de vakoverschrijdende thema's leren leren, sociale vaardigheden, burgerzin, gezondheidseducatie en milieu-educatie. Het gaat over elementen die van belang zijn voor een levenslang en levensbreed leren over belangrijke maatschappelijke onderwerpen.

Er worden ook nieuwe accenten gelegd in de eindtermen voor de tweede en de derde graad. Naar mijn mening zijn de belangrijkste veranderingen de eindtermen voor burgerzin die in de tweede graad aandacht schenken aan mensenrechten, actief burgerschap en besluitvorming en in de derde graad aan democratische raden en parlementen, het wereldburgerschap en de maatschappelijke dienstverlening. Ik vermeld deze accenten expliciet omdat hiermee wordt tegemoetgekomen aan een wens van het Vlaams Parlement dat terzake een motie heeft aangenomen.

Ik zal niet te uitvoerig ingaan op de adviesprocedure die werd doorlopen. Er zijn adviezen gekomen van de VLOR, de Raad van State en de SERV en daarmee werd rekening gehouden.

Het is niet onbelangrijk dat de Raad van State een aantal technisch legistische bemerkingen heeft gemaakt. Tevens verwijst de Raad naar een arrest van het Arbitragehof. Daarin stelde het hof betreffende de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen van het

Van Dijck

gewoon kleuter- en lager onderwijs dat de overheid oog moet hebben voor de pedagogische vrijheid, zoals vervat in de Grondwet. De eindtermen en ontwikkelingsdoelen moeten niet verder gaan dan het realiseren van de doelstellingen van algemeen belang, namelijk het garanderen van de kwaliteit en de onderlinge gelijkwaardigheid van het onderwijs in het betrokken niveau. De Raad van State vraagt dan ook te oordelen of de thans vooropgestelde eindtermen beantwoorden aan de door het Arbitragehof bedoelde beginselen. De minister licht toe dat men sinds dit arrest terdege rekening heeft gehouden met deze bekommernis.

De minister besluit dat de eindtermen voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs al een heel lange weg hebben afgelegd en op verschillende platforms het voorwerp van discussie zijn geweest. Dat heeft geleid tot verschillende aanpassingen en aanvullingen van het oorspronkelijke ontwerp van de dienst voor Onderwijsontwikkeling. Een hiaat van vier jaar tussen de aansluiting van de eerste graad naar het eerste leerjaar van de tweede graad, is niet meteen een bewijs van efficiënt onderwijsbeleid. Wanneer de besprekingen in de onderwijscommissie en het parlement zijn afgerond, kan eindelijk het startschot worden gegeven voor de implementatie in de scholen en kan eindelijk werk worden gemaakt van de noodzakelijke aansluiting bij de eerste graad. Deze bekommernis werd ook door veel commissieleden geuit.

Bij de algemene bespreking werd gedebatteerd over de vraag of een kindeffectenrapport dienaangaande al dan niet noodzakelijk is. Het is duidelijk dat bij onderwijswetgeving over eindtermen en ontwikkelingsdoelen het belang van de scholier centraal staat. Bijna gelijklopend met de discussie zoals ze werd gevoerd in het decreet dat we daarnet bespraken, werd ook hier weer de bemerking gemaakt over de efficiëntie en noodzakelijkheid van het werken met ontwikkelingsdoelen en eindtermen. De verschillende fracties uitten daarover dezelfde bekommernissen.

Heel wat leden van de commissie stelden dat men in deze moet komen tot een zekerheid van gelijke kansen. In alle scholen zal met minimumnormen worden gewerkt. De gelijkheid is op die manier gegarandeerd.

We zijn verheugd dat de lange weg eindelijk is afgelegd en dat de scholen vrij snel zullen weten waarvoor ze staan per 1 september.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik sluit me volledig aan bij de vreugde van de heer Van Dijck.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de eindtermen van de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

§ 1. De eindtermen voor het eerste en tweede leerjaar samen van respectievelijk de tweede en de derde graad van het gewoon secundair onderwijs, bedoeld in artikel 6bis van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, worden vastgesteld in de bijlage, gevoegd bij dit besluit.

§ 2. Vakgebonden eindtermen worden afzonderlijk vastgesteld voor :

- 1° in de tweede graad algemeen secundair onderwijs : de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, Engels, Frans, natuurwetenschappen of fysica en/of chemie en/of biologie, al of niet voorafgegaan door het woord "toegepaste", al of niet in een geïntegreerde vorm, Nederlands, wiskunde ;
- 2° in de tweede graad beroepssecundair onderwijs : de vakken lichamelijke opvoeding, Nederlands, wiskunde en/of toegepaste natuurwetenschappen en/of toegepaste fysica en/of toegepaste chemie en/of toegepaste biologie, al of niet in een geïntegreerde vorm, maatschappelijke vorming of geschiedenis en/of aardrijkskunde. Twee of meer van deze vakken kunnen worden geïntegreerd onder project algemene vakken ;
- 3° in de tweede graad kunstsecundair onderwijs : de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, Engels of Frans, natuurwetenschappen of fysica en/of chemie en/of biolo-

Voorzitter– *Aangenomen.*

gie, al of niet voorafgegaan door het woord "toegepaste", al of niet in een geïntegreerde vorm, Nederlands, wiskunde ;

Artikel 2

4° in de tweede graad technisch secundair onderwijs : de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, Engels of Frans, natuurwetenschappen of fysica en/of chemie en/of biologie, al of niet voorafgegaan door het woord "toegepaste", al of niet in een geïntegreerde vorm, Nederlands, wiskunde ;

De eindtermen worden progressief, leerjaar na leerjaar, te beginnen met het eerste leerjaar van de tweede graad, in acht genomen vanaf het schooljaar 2001-2002.

– *Aangenomen.*

5° in de derde graad algemeen secundair onderwijs : de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, Engels of Duits, Frans, natuurwetenschappen of fysica en/of chemie en/of biologie, Nederlands, wiskunde ;

Artikel 3

De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, is belast met de uitvoering van dit besluit.

6° in de derde graad beroepssecundair onderwijs : de vakken lichamelijke opvoeding, Nederlands, maatschappelijke vorming of geschiedenis en/of aardrijkskunde. Twee of meer van deze vakken kunnen worden geïntegreerd onder project algemene vakken ;

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

7° in de derde graad kunstsecundair onderwijs : de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, Engels of Frans, Nederlands, wiskunde ;

8° in de derde graad technisch secundair onderwijs : de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, lichamelijke opvoeding, Engels of Frans, Nederlands, wiskunde.

ONTWERP VAN DECREET houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 april 2001 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 8

– 832 (2001-2002) – Nrs. 1 tot 3

§ 3. Vakoverschrijdende eindtermen worden gemeenschappelijk voor het algemeen, technisch, kunst- en beroepssecundair onderwijs, maar afzonderlijk voor de tweede en de derde graad vastgesteld voor :

Algemene bespreking

1° leren leren ;

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 april 2001 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 8.

2° sociale vaardigheden ;

De algemene bespreking is geopend.

3° opvoeden tot burgerzin ;

4° gezondheidseducatie ;

De heer Van Dijck, verslaggever, heeft het woord.

5° milieueducatie ;

6° muzisch-creatieve vorming ;

De heer Kris Van Dijck, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid behandelde op 6 december 2001 het ontwerp van decreet houdende de bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 april 2001 tot be-

7° technisch-technologische vorming (uitsluitend voor het algemeen secundair onderwijs).

Van Dijck

paling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 8. Ik geef toe dat in het verslag hoofdzakelijk aandacht wordt besteed aan de Toelichting. De meeste commissarissen waren het volmondig eens met de minister. Dat blijkt misschien niet uit de stemming, maar die komt op het einde van het verslag.

Ik zou toch even een aantal aspecten onder de aandacht willen brengen. Ik ben van mening dat de onderwijsvorm in kwestie deze aandacht verdient. De minister vertelde ons dat de overheid het belangrijk vindt dat er voldoende kwaliteitseisen worden gesteld aan het buitengewoon onderwijs. Het buitengewoon onderwijs laat de leerlingen geen gemeenschappelijk leerprogramma volgen. Het zorgt voor een geïndividualiseerd curriculum dat is aangepast aan de noden en de mogelijkheden van elke afzonderlijke leerling. De overheid legt daarom per type of per opleidingsvorm lijsten aan van de ontwikkelingsdoelen. Die doelen worden geordend in leergebieden.

Het buitengewoon onderwijs type 8 begeleidt kinderen met ernstige leerstoornissen. De leerlingen krijgen de nodige ondersteuning die hen opnieuw moet laten deelnemen aan het gewone onderwijsaanbod. De leerlingen volgen daarom een geïndividualiseerd leerprogramma dat is aangepast aan hun specifieke noden en behoeften. Het is dan ook een bewuste keuze om de leergebiedoverschrijdende thema's uit het gewone onderwijs, zoals leren leren en het aanleren van sociale vaardigheden, in het buitengewoon onderwijs als apart leergebied te definiëren. Leerstoornissen hangen immers vaak samen met sociale en emotionele problemen. Veel kinderen hebben te kampen met een negatief zelfbeeld, hebben faalangst en zijn niet meer gemotiveerd.

Al de zojuist vermelde problemen kunnen elkaar versterken. Daarom moet er daaraan extra aandacht worden besteed. Verschillende commissarissen maakten dan ook de bemerking dat het inderdaad belangrijk is dat er vooral in het onderwijs van type 8 wordt getracht om zoveel mogelijk schotten tussen het basisonderwijs en het buitengewoon onderwijs weg te halen. Het buitengewoon onderwijs laten aansluiten bij de eindtermen van het gewone onderwijs, is een belangrijk element dat wordt weerhouden. Een collega is tevreden omdat de minister het tijdelijke karakter van het buitengewoon onderwijs heeft onderstreept. Met 'tijdelijk' bedoel ik natuurlijk dat het tijdelijk is voor de leerlingen en niet dat wij als overheid een

punt willen zetten achter deze onderwijsvorm. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb daar niet veel aan toe te voegen.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 april 2001 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 8.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

De eindtermen en ontwikkelingsdoelen van het gewoon basisonderwijs zoals geformuleerd in het besluit van de Vlaamse regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs gelden als ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 8, zoals bedoeld in artikel 44 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

De ontwikkelingsdoelen die als bijlage bij dit besluit zijn gevoegd, zijn de bijkomende specifieke ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 8, zoals bedoeld in hetzelfde decreet.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De ontwikkelingsdoelen vastgesteld bij dit besluit moeten worden nagestreefd vanaf het schooljaar 2002-2003.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, is belast met de uitvoering van dit besluit.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Jan Loones en Jacky Maes, mevrouw Veerle Declercq en de heren Didier Ramoudt en Gilbert Vanleenhove houdende wijziging van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud – 810 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Loones en Maes, mevrouw Declercq en de heren Ramoudt en Vanleenhove houdende wijziging van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Guns, verslaggever, verwijst naar het verslag.

De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zou een mogelijk misverstand uit de wereld willen helpen. Dit voorstel van decreet betreft een zeer beperkte uitzondering op het duinendecreet dat voor ons heilig blijft en voor alle indieners onschendbaar is. Toch voorziet dit voorstel van decreet in de mogelijkheid tot afwij-

king binnen zeer sterke beperkingen. Het gaat om de toestemming tot uitbreiding van een transformatorstation, te geven door de Vlaamse regering. Het station ligt niet in de duinen zelf, maar wel in het landelijke gebied dat voor de duinen belangrijk is.

Minister Dua heeft gezegd dat de Vlaamse regering zich nog niet achter het voorstel heeft geschaard. Ze vond wel dat het om een zeer uitzonderlijke maatregel moest gaan, zonder dat die een precedent mocht scheppen of dat de procedure mocht worden gevolgd om andere infrastructuur, zoals een sportveld, aan te leggen in de door het duinendecreet beschermde gebieden.

Namens de indieners bevestig ik hier uitdrukkelijk dat minister Dua gelijk heeft. Het is helemaal niet de bedoeling om door dit voorstel de poort te openen voor andere afwijkingen op de principes van het duinendecreet. (*Applaus*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heren Loones en Maes, mevrouw Declercq en de heren Ramoudt en Vanleenhove houdende wijziging van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Aan artikel 52, § 1, tweede lid, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, ingevoegd bij het decreet van 14 juli 1993 en gewijzigd bij het decreet van 21 december 1994, het besluit van de Vlaamse regering van 22 oktober 1996 en het decreet van 21 oktober 1997, worden de volgende zinnen toegevoegd :

Voorzitter

"Voor de werken, handelingen en wijzigingen in voor het duingebied belangrijk landbouwgebied, die betrekking hebben op de bestaande openbare, al dan niet lokale, elektrische leidingen, met inbegrip van de bijbehorende infrastructuur, zoals transformatorstations, transformatorcabines, installaties voor de productie van elektriciteit en dienstgebouwen, kan het bouwverbod – na advies van de administratieve dienst bevoegd voor het natuurbehoud en van het betreffende gemeentebestuur, en enkel in die gevallen dat er geen alternatieve oplossingen voor de bedoelde werken aanwezig zijn – worden opgeheven door een met redenen omkleed besluit van de Vlaamse regering. De bestaande installaties moeten daarenboven al in werking zijn vóór 10 september 1993."

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 10.25 uur.*
